

NARODOWY SPIS POWSZECHNY LUDNOŚCI I MIESZKAŃ

Podstawowe tendencje

W okresie międzyspisowym, na terenie województwa podlaskiego, zaszło wiele zmian w strukturze demograficznej, społecznej i ekonomicznej ludności.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, w porównaniu z danymi uzyskanymi w spisie powszechnym w 1988 r., wskazują na:

- zwiększenie liczby ludności województwa o 20,2 tys. osób, tj. o 1,7%, przy czym obserwowano (na podstawie badań ciągłych) stały wzrost liczby ludności do 1997 r., przy spadającym tempie tego wzrostu, natomiast w następnych latach notowano stały jej spadek;
- wzrost odsetka ludności miejskiej o 4,8 pkt, co w dużej mierze spowodowane było zmianami administracyjnymi, polegającymi na nadawaniu praw miejskich miejscowościom wiejskim (takim jak: Kleszczele, Suchowola, Tykocin) oraz rozszerzaniu granic miast;
- zmiany proporcji ludności według płci, tj. spadek udziału mężczyzn na rzecz kobiet o 0,4 pkt;
- znaczące zmiany w strukturze wieku ludności, tj. spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 17,5%) na rzecz ludności w wieku produkcyjnym (wzrost o 7,9%) i poprodukcyjnym (wzrost o 19,0%). Podstawowy wpływ na tę sytuację miała systematycznie zmniejszająca się liczba urodzeń żywych, a także przesunięcie się roczników wyżu demograficznego z pierwszej połowy lat 80-tych do grupy ludności w wieku produkcyjnym;
- znaczny wzrost odsetka osób z wykształceniem ponadpodstawowym w grupie ludności w wieku 15 lat i więcej, z 45,5% w 1988 r. do 60,5% w 2002 r. oraz prawie dwukrotny wzrost odsetka ludności z wykształceniem wyższym;
- nasilenie się procesu dezaktywacji zawodowej ludności, zmniejszenie się liczby osób aktywnych/czynnych zawodowo (o 13,6 %) na rzecz biernych zawodowo (wzrost o 43,2%);
- spadek aktywności zawodowej ludności z 68 pracujących i poszukujących pracy na 100 osób w wieku 15 lat i więcej do 56 oraz zmniejszenie się różnic w aktywności zawodowej ludności miejskiej i wiejskiej. W spisie 1988 r. współczynnik aktywności zawodowej w miastach wyniósł 62,5%, a na wsi 74,3%, natomiast w spisie 2002 r. odpowiednio: 55,5% i 57,3%;
- zmniejszenie się odsetka osób posiadających własne dochody (o prawie 4 pkt) na rzecz osób utrzymywanych;
- poważny spadek (o 27,7%) liczby osób, których źródłem utrzymania są dochody z pracy osobiście wykonywanej, przy równoczesnym znacznym wzroście (o 58,1%) grupy osób utrzymujących się z własnych niezarobkowych źródeł (emerytury, renty, zasiłki);
- zwiększenie ogólnej liczby gospodarstw domowych (o 12,9%), przy zdecydowanym jej wzroście w miastach (o 24,7%) oraz niewielkim spadku na wsi (o 2,9%);

- zmniejszenie przeciętnej liczby osób w gospodarstwie domowym z 3,23 w 1988 r. do 2,94 w 2002 r. oraz wzrost odsetka gospodarstw jednoosobowych (o 7,6 pkt) na rzecz gospodarstw 3-osobowych i większych;
- przyrost liczby mieszkań zamieszkałych stale o 31,3 tys., tj. o 9,5%, przy czym w miastach zaobserwowano wzrost (o 23,8%), a na wsi – zmniejszenie (o 8,4%) liczby tych mieszkań;
- istotną poprawę w wyposażeniu mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne; zanotowano zwiększenie liczby mieszkań wyposażonych w: wodociąg (o 42,2%), ustęp spłukiwany (o 50,3%), łazienkę (o 47,7%), centralne ogrzewanie (o 48,9%), gaz z sieci (o 51,8%);
- wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań o 10,2 m², przy czym średnia wielkość mieszkania w mieście wzrosła o 8,3 m², zaś na wsi o 16,8 m²;
- poprawę w sytuacji zaludnienia mieszkań; przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu z 3,55 zmniejszyła się do 3,33, przeciętna liczba osób przypadających na 1 izbę spadła z 0,98 do 0,84, natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wzrosła z 17,5 m² do 21,7 m².

Do Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 po raz pierwszy lub po wielu latach włączono m.in. zagadnienia dotyczące:

- prawnego stanu cywilnego ludności. W celu głębszej analizy sytuacji rodzinnej pytano osoby o stanie cywilnym żonaty i zamężna, czy pozostają w związku małżeńskim, czy też małżeństwo rozpadło się, ale nie jest usankcjonowane prawnie poprzez rozwód czy separację. Z wyników spisu wynika, że 1,4% żonatych i 1,7% zamężnych osób nie pozostaje w związku małżeńskim;
- narodowości, którą ustalało się na podstawie wypowiedzi spisywanej osoby. W województwie z2-skim spisano 55,2 tys. osób (tj. 4,6% ogólnej liczby ludności), które zadeklarowały inną niż polska przynależność narodową;
- bezrobocia, które pojawiło się w związku z transformacją ustrojową, tj. począwszy od 1990 r. Wyniki spisu wykazały, że województwo podlaskie należy do województw o najniższym poziomie bezrobocia. Stopa bezrobocia była niższa od krajowej i wyniosła 19,1%.

Źródło: Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002